Suomen Kihlakunnanvoudit ry HE 71/2018 vp

13.09.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 71/2018 vp)

Esitystä rasittavat selvät puutteet sekä nykytilan että uudistuksen **vaikutusten arvioinnissa**. Ulosottokaareen tehtävät muutokset edellyttävät osoitettua **muutostarvetta**. Muutostarvetta ei ole osoitettu. *Ulosottolaitoksen organisointi yhdeksi virastoksi ja toiminnan tehostaminen entisestään, mihin henkilöstöjärjestöt ovat sitoutuneet, eivät edellytä nyt ehdotetun laajuista toimintamallien, organisaation ja johtosuhteiden kokonaisvaltaista muuttamista.* Keskeiset säästöjä koskevat laskelmat puuttuvat. Ulosoton asianosaisten, erityisesti **velallisen näkökulma**, on sivuutettu täysin.

1. **Vaikutukset valtion talouteen**

- Ulosottomenettely on esityksenkin mukaan (s. 14) tällä hetkellä **tehokasta ja tuottavaa**.
- Ulosoton perintätulos on **yli miljardi euroa vuodessa** (v. 2011-2017), josta julkisen sektorin osuus on **puolet**.
- Ammattivelkojilta perittävillä ulosottomaksuilla voidaan lieventää säästöpainetta.
- Jos ulosoton perintätulos alenee 10 %, menetys on julkiselle taloudelle 50 miljoonaa euroa vuosittain.

2. **Ulosottomenettelyn siiloutuminen ehdotetun täytäntöönpanon jakamisen seurauksena**

- Täytäntöönpanon jakaminen perustäytäntöönpanoon ja laajaan täytäntöönpanoon johtaa ulosottomenettelyn siiloutumiseen ja **vaarantaa ulosoton asianosaisten oikeusturvan**.
- Velallisen mahdollisuutta tulla kuulluksi asiassaan ja saada neuvontaa heikennetään. Tämä on ristiriidassa oikeusministeriön tavoitteeseen nähden torjua ylivelkaantumisen ongelmia ja tehostaa ulosotossa tehtävää velallisten neuvontaa.
- Velkojan maksunsaantioikeus vaarantuu: velkojan omaisuuden suoja toteutuu, kun menettely on reaaliaikaista.
- Kielteiset alueelliset vaikutukset piilotellaan oikeusministeriön asetuksen ja keskushallinnon omien ratkaisujen taakse eduskunnan kontrollin ulottumattomiin.
- Mikäli täytäntöönpanon jakaminen toteutetaan, sekä perustäytäntöönpano että laaja täytäntöönpano tulee järjestää alueellisesti laajan täytäntöönpanon yhteydessä ja saman johdon alaisena. Tällä varmistetaan, että velallisen asioita ja neuvontaa hoidetaan jatkossakin kotipaikan lähellä ja kustannustehokkaasti.
- Normaali tapa palkkauskysymysten ratkaisemiseksi on käydä virkaehtosopimusneuvottelut.

3. **Lainkäyttö ja Ulosottolaitoksen hallinnollinen johtaminen**

- Lainkäytön yhtenäisyyttä ei ole mahdollista johtaa hallinnollisin ohjein ja määräyksin. Tällainen järjestelmä olisi selvässä ristiriidassa lainkäyttöorganisaation perusperiaatteiden kanssa (vrt. tuomioistuimet).
- Laajamittainen työjärjestyssääntely on ongelmallinen ehdotetussa tilanteessa, jossa työjärjestyksen vahvistaa valtakunnanvouti yksin.
- Valtakunnanvoudille esitetty asema yhtä aikaa sekä hallinnollisena päällikkönä että ulosottomiehenä on ongelmallinen.